

భారత గ్రంథమాల
కవి పరిచయం-1

Acc No 16043

భగవద్గీతా మృత సారము

రచయిత

మధుర కవి

(శ్రీ) కాకాని నరసింహారావు

ప్రకాశకుడు

చతుర్వేదుల పార్థసారథి

గుంటూరు 1

చందా రెయిరు 1-00]

[విడిమ్రోతిరు 1-50 పై

ప్రథమ ముద్రణ 1972

ప్రతులు 1000

కావరై టు

శ్రీ ఎంగళి పరశురామయ్య

ముద్రణ

కా ప్రింటింగ్ అండ్ బైండింగ్ వర్క్స్

లాలాపేట గుంటూరు-3

ఉ పా ధ్వా త ము

—అ—

శ్రీమద్భగవద్గీత ఆర్ష మతబోధాత్మిక గ్రంథములలో ఉత్తమోత్తమము అదియొక పెన్నిధి ఒక మహద్భుత రత్నాకరము అందలి రత్నము విలువ ఈహతీతము ఈ లోకోత్తర గ్రంథము విశ్వసాహిత్యమున విరుపమాన కాంతితో నిత్యశోభాయమానమై వెలుగొందుచున్నది ఇందలి సందేశము అనంతము నిత్యసత్యము మానవాళికి తరణోపాయముగీత గీత వినా మానవులకు ఉత్తుడు గురువు మార్గదర్శిలేడు ప్రపంచసాహిత్యములో గీతతో తుల్యుగగం గ్రంథములేదు ముందు కలుగదు నభూతోపభవిష్యతి జ్ఞానసముపార్జకు మానవులు నిత్యము పారాయణ చేయదగిన గ్రంథము గీత గీత చదువనివాడు చదివి విజ్ఞానమందనివాడు దురదృష్టవంతుడు గీత జ్ఞానజ్యోతి మానవుని దివ్యమైనర్చును మరణభీతిని మాన్పును విశ్వసాహిత్యమందల ఉత్తమోత్తమ వేదాంత గ్రంథరాజము గీత సకల శాస్త్రముల వేదాంతముల సారాంశము గీత

ప్రపంచములోని మహాత్ములందరు ఏకకంఠముతో గీత లోకోత్తర గ్రంథమని ప్రస్తుతించిరి గీత నెరుగనివారు మానవులు కాదనిరి స్వామి వివేకానందుడు ఆర్యులు పాశ్చాత్యదేశముల కొనగిన సందేశము “గీత అని చాచెను గీత ఉత్కృష్టతను గీతలోని ఋమార్థమును సర్వులు శిరసా వహించినారు త్రిమతాచార్యులేగాక ఎందరొ విజ్ఞానధనులు విద్యావికారదులు మహాత్ములు లో మాన్యులు విదూషీషణులు అంగ్లభాషా పారంగ

తులు గీతకు లాభ్యములు వ్రా నాడు గీత అనువదలనారు వ్యాఖ్యా
నించునారు

ఆ ఉద్ధృతమువంటియు నిత్యము పారాయణము చేయుట క్షేమా
లందు అభిలషతోయము కావి అందరకు నాధ్యమునాడు అవకాశములేదు
కావున గీతాద్భుత సారమును సంగ్రహముగా తెలిపి భగవద్గీత గొప్ప
దవమును మహిమను సౌదరాంధ్రుల తెచ్చి గీతాపర ముందు ఆసక్తి
ఁబొందు నా ధర్మముని భావించి నా అమర్తతను అశక్తతను గణింపక
ఇట్లే గీతాద్భుతసారమును మాతృభాషలో తెలుష నాహునంచితని సోద
రాంధ్రుల ఆదరణకియ్యది పాత్రమగును విశ్వంబుచున్నాను ఇందలి
దొనగును విజ్ఞులు తెలిపి కృతజ్ఞతతో సవరించుకొందును

భగవద్గీతా ప్రాశస్త్యము

ఉ వేదమునందు కలవిది విశ్వమునందున లేదు వేదమే
పాదు సమస్త విద్యలకు స్వామి స్వయమ్ముగ వేదసారమా
మోచిమునక వచించె వరుమోహము శోకము తీర్చ వ్యాసుడే
స్వాదుమరందశైలి సరసమ్ముగ పాదెను వేల్చు పాటగా

వేదములు అనంతములు వేదములో లేవిది ప్రపంచములో లేదు
వేదమే సమస్త విద్యలకు పాదు భారతము సంచమ వేదము ఆ మహా
భారత కల్పవృక్షమున పూసిన పారిజాత పుష్పము గీత శోక మోహము
లకు పశుడై ధర్మము మరచి కర్తవ్యమును విస్మరించిన తన భక్తుని
మిత్రుని ఆర్జునుని విమితమాత్రముగ నిర్పి పరమాత్ముడైన శ్రీకృష్ణ పర
బ్రహ్మము గీతద్వారా లోకమునకు ధర్మోపదేశ మొసర్చెను వ్యాసుడు
గ్రంథస్థము చేసెను వేదములు ప్రభుసమ్మితములు పురాణములు మిత్ర
సమ్మితములు కౌవ్యములు కౌంతసమ్మితములు అని గ్రంథములను
మూడు తరగతులుగా విభజించినారు ఆర్యులు అవగా వేదములు రాజా
జ్ఞులవలె అధికారయోతముగా ధర్మమార్గములను శాసించును పురాణములు
మిత్రులవలె సరిహద్దులను కౌవ్యములు కౌంతరి సరసాభాషణిలాన
ములవలె హాయి నొసంగునని నుడివిరి

మానవుడు శరీరము చునస్సు ఆత్మల కలియక కావున ఆనందము
 కూడ మూడిలములు శాశ్వత ఆనందము మోకి ఆనందము
 అత్మానందము అని ఆనందము ఇటీకిము మోసక ఆనందము
 తాత్కాలికము అని శాశ్వతము ప సకములో కొన్ని శ్రవణ
 పేయములు అని శరీరమున లోషము కల్పించును కొన్ని మోస
 ఆనందము చేకూర్చును పురికొప్పుమాత్రము సరితయమైన ఆత్మానం
 దము నొకూర్చును అందువలననే ఒకే ఒక ఎర్యాయము కిట్లే మాన
 పారవేయవలసిన ఎత్తకిములు శ్రీరామ మొదలు పత్తగించవలెను వరకు
 అనగా ఆముహూరముగా చువడగాని త్తములు విత్తి మిత్తి కి శ్రద్ధ
 లతో పారాయణ చేయగల గ్రంథములు అని మూడు రకముల ఎత్త
 కిములు కలవు

విషుద్ధశమైన సంసారవృక్షమునకు అవృతోపమానమైన ఫల
 ములు రెండే రెండు కలవు ఆ ఫలయుగ్మమే సజ్జన సహవాసము
 సత్కావ్య పరవము ఈ కాలమున సజ్జన సహవాసము లభించుట దుర్ల
 బము సత్కావ్యము లభించుట కష్టము కాదు ఎత్తకిమును మించిన
 మిత్రుడు పుడమిలో రేడు ఏది సత్కావ్యమో యోచింతము వత్తవైభ
 వము వచో వైభవము వస్తు వైభవముల కావ్యము ఉత్తమమైనది
 అనగా గ్రంథకర్త ఎక్కనముద్దుడై యుండవలెను ఆయన వచో వైభవ
 ఘనుకూడ కలిగియుండవలెను వస్తువు కూడ శాశ్వతమైనదై యుండ
 వలెను ఈ మూడు వైభవములు ఎద్దించినపుడే సర్వజన శిరోధార్యమైన
 గ్రంథ మవతరించును

కవులు నాలుగు రకములు కవి సత్కవి ఋషికవి ఋషి
కవి వనస్పతి రచన మెవచ్చును సత్కవి మత్తముతో సృష్టించును
ఋషికవి బుద్ధితో బృహత్ కావ్యమును నిర్మించును ఋషి ఆత్మతో ఉత్త
మోత్తమ కావ్యమును సృష్టించును అందుచేతనే ఋషికానివాడు కవిరా
ధని కావ్యము రచింపజాలడు అనిరి

వేదములు తెందు భాగములు కర్మకాండ జ్ఞానకాండ ఉపనిష
త్తులు జ్ఞానకాండ వానినే వేదాంతము లనియు వేదశిఖరము లనియు
శ్రుతిశిర్షి లనియు వుంతురు ఆ ఉపనిషత్తులను గోవులనుగాజేసి
అర్జునుని లేగదూడగా నిలువ శ్రీకృష్ణుడు తానొక గోపాలుడై గీత అను
అష్టతమను ఎతికి మవకు అందించినాడు మీ ధోక్తులు కండని
ఆహ్వానించుచున్నాడు ఏమి న అదృష్టము తడవేసికి ఆస్వానితము
రండి శ్రీహరిపాదపద్మమున జన్మించిన గంగలో స్నానమాడినంతనే
పుణ్యము కలుగవని ఎంతో శ్రమకోర్చి కాశికి వని గంగలో స్నానముచెయు
చుండుటకదా యోగిశ్వరేశ్వరుడు ఎరవేళ్ళుపై న శ్రీకృష్ణపరమాత్మ
ముఖ కమలమునుండి స్రవించిన మకరందదారమైన గీతచుత్రావిన లభించు
పణ్యము చెప్పనలవియ నా సమస్త పాపచయమును దగ్ధముచేసి నిత్య
విరతివయమైన ఆనందము చేకూర్చును

గీత శ్రీకృష్ణుని గృహము శ్రీకృష్ణుని స్వరూపము గీతయే
గీతలను ఆశ్రయించుకొని శ్రీకృష్ణుడుండును గీతయే శ్రీకృష్ణుడు గీత
యెవని ఉండునో శ్రీకృష్ణు డటనుండును గీతపున్న గృహములో నకల
పుణ్యతీర్థములు సమస్త దేవతలు ఉండురు నిశ్చయము రాము డొక

గీతమ వ్రాసెను దానికి రావగీత అని పేరు శివుడు వ్రాసిన గీతకు శివ
 గీత అని నామము కలదు అట్లే శివుడు వ్రాసిన గీతకు వశిష్ట గీత
 అనియు విశ్వామిత్రుడు రచించిన గీతకు విశ్వామిత్ర గీత అనియు
 దత్తాత్రేయుడు మడిచిన గీతకు దత్తాత్రేయ గీత అనియు పేరుంచునారు.
 అటులనే ఎలుచుచున్నారు కాని శ్రీకృష్ణప్రొక్తమైన గీతకే “భగవద్గీత”
 అను పేరుంచిరి దీని మహాత్మ్య మూహంపుడు అంతరార్థము గ్రహం
 పుడు గీత అనివను సుగీత అనివను భగవద్గీత అనివను శ్రీకృష్ణ
 గీతకే చెల్లును గీతవంతను పరించు పరమశ్రేయోదాయకము సాధ్యము
 కానిచో సగభాగముకాని మూడవవంతుగాని ఆరవవంతుగాని ఒక అధ్య
 యముగాని లేదా అందులో సగముగాని ఒక శ్లోకముగాని దానిలో
 భాగముగాని కనీసము శ్లోకపాదమును చింతన చేసినను పుణ్యమిచ్చునని
 తెలివిచ్చివారు గ్రంథములలో శ్రేష్ఠమైన గ్రంథము గీత మానవుల
 మానవ గ్రంథుల విచ్ఛేదమొనర్చు గ్రంథము గీత వేదవిభూతి వెల్లుచున్న
 ఉద్ధృతము గీత వేద వేద్యుడైన దైవము తాను స్వయముగా వచించిన
 గ్రంథము గీత గీతతో తులనూగగల గ్రంథము లేదు ముందురాదు
 గీతా మాత పరమ పవిత్రము గీతాశాస్త్రము వేదముల సారమే మానవక
 క్షేత్రములను తొలగించు ధర్మ సూక్ష్మము గీతాసారము జ్ఞానోపదేశము
 చేయు గీతామాతకు పూజ్యభావముతో నమస్కరింపుము

మాత ప్రత్యక్ష దైవము పరివేరిణిమోని వాత్సల్యముతో పెంచి
 చూకవిడుకొని ప్రేమతో సాక్షిరక్షించి పెద్దచేసిన పరమసార్వభౌమతల్లి కన్న
 తల్లి పరమపూజనీయకదా. ఆమె కన్న కడుపునలుట్టిన బిడ్డలకే పాలనంది.

వారినే పెంచి పోషించును కావి గోమాత విసనములలో పర్వతములలో
 సంచరించి సకల మూలికలనుమేసి ఆ మూలికలసారమును క్షీరరూపమున
 తన్నాశ్రయించివారికి అందరకు అందించి శ్రేయమొనగూర్చును కావున
 మాతకన్న గోమాత గొప్పదికదా అంతకన్నను దేశమాత ఎంత దొడ్డదో
 మాడుడు వేద వేదాంత విద్యలు అవతరింపన పుణ్యభూమి వీరవీరా
 గ్రణుల కన్న వీరమాత కాళిదాసాదికవులను గన్న నాడుచరిత కోరిన
 వెల్లను దయచేయు కల్పవల్లి కదా దేశమాత మాతకన్నను గోమాత
 కన్నను దేశమాతకన్నను గీతామాత చాలగొప్పది ఆమె విశ్వమువకె
 మాత ప్రతి హానవుడు నాథించవలసిన పురుషార్థములు నాలుగు ధర్మ
 అర్థ కామ మోక్షములు ఈ చతుర్విధ పురుషార్థముల సాధనా కీలకమును
 బోధించు గీతామాత ఉత్తమోత్తమము కదా ఇది ఉపనిషదర్థ ప్రతిపాదక
 మును బ్రహ్మసత్యమును యోగశాస్త్రమును కృష్ణార్జున సంవాద రూప
 మున ప్రసద్దమగు భగవద్గీత దీని భావమును పంగ్రహముగా తెలిపితిమి
 గ్రహింపడు

భగవద్గీతా వతరణము

భారతయుద్ధము జరుగనున్నది కౌరవ పాండవ బలములు రెండును
 యుద్ధ మెవరింప ధర్మక్షేత్రమైన కురుక్షేత్రమున ఇరువైపుల ఎదురుబడు
 రుగా విలయంబున ప్రపంచములోని రాజులందరు ఉభయపక్షముల చేరి
 నారు దుర్యోధనునివైపు పదకొండు అక్షౌహిణుల సైన్యము పాండవుల
 వైపు నీడు అక్షౌహిణుల సైన్యము మొత్తము పదునెనిమిది అక్షౌహిణుల
 సైన్యము యుద్ధమునకు ఎద్దముగా మోహరించి విలుచున్నది కౌరవుల
 సర్వపైన్యాధ్యక్షుడు భీష్ముడు పాండవుల సైన్యమున కాచిత్త్యము దృష్ట
 ద్యుమ్నుడు వహించెను అర్జునుడు తన సారథియై రథమునడుపుచున్న
 కృష్ణుతో రథమును ఉభయ సైన్యములమధ్య నిలపించి కోరెను
 కృష్ణుడు రథమును ఉభయ సేనామధ్యమక్షేత్రో విలుపగా అర్జునుడు
 ఉభయ సైన్యములను పరిశీలించెను స్వజనము శత్రులు తండ్రులు అన్నలు
 తమ్ములు కుమారులు మేనమామలు మామలు గురువులు బావగురుదులు
 మొదలైనవారు కనుపించిరి విరివి చంప నేను సంపాదించునదేమి చీ
 యుద్ధ మెవరింపను అను విర్వేదము కలిగెను ఆ విర్వేదము అజ్ఞాన
 జన్యము అన్వర్గ్యము ఆకీర్తికరమవి కృష్ణుడు భావించి తనకు భక్తుడు
 యుక్తుడు బావయైన అర్జునకు ధర్మోదేశమొనరించి దివ్యప్రబోధముచేసి
 జ్ఞానజ్యోతిని వెలిగించి ఐవాకసామ్రాజ్యమునకు పారమార్థికసామ్రాజ్యము
 నకు అర్జును అర్జునిచేసెను ఆ దివ్యప్రబోధామృతమే ఈ గీత

కౌ ర వు లు

ధృతరాష్ట్రుడు పాండురాజు అన్నదమ్ములు ధృతరాష్ట్రుడు పట్టా
స్థానమున ఆ రాజ్యమున అనికి రాజ్యాధికారములేకుండపోయినది పాండు
రాజునకు పట్టాభిషేకము చేసినారు పాండురాజు అన్నగారిమీది భక్తినిశ్వా
సములచేతి అలాసముమీద అన్నగారినే మార్పొండబెట్టి తన బాహులు
శౌర్యరాక్రమములతో రాజ్యమును విస్తరింపజేసెను ధృతరాష్ట్రునకు
మూడు పది కుమారులు కలిగిరి వారె దుర్యోధన దుశ్శాసనాదులు వీరినే
కౌరవు లందులు

పాండువులు

పాండురాజునకు ఇరువురు భార్యలు కుంతిమాద్రులు ఆతనికి,
కుంతిపలప ముగ్గురు కుమారులు మౌత్రివలప ఇద్దరు కుమారులు కలిగిరి
వారి పేరులు ధర్మరాజు భీముడు అర్జునుడు నకులుడు నహదేవుడు. వీరు
పాండురాజుకుమారు లగుటచే పాండవు లనబడితి అయిదుగురగుట వంశ
పాండవులని పిలువబడిరి

భా ర త యు ధ్ధ ము

దుర్యోధనుడును ధర్మరాజును జూద మాడిరి ఆ ద్యూతవియమము
 తేవియవ ఓడినవాని తమ రాజ్యమును భనుమును సర్వమును గెలిచిన
 వారికి ఇచ్చి కట్టుగుడ్డలతో అరణ్యమునకు పోవలయును ప్రండెందు సంప
 త్సరములు అరణ్య వాసమును ఒక సంవత్సరము అజ్ఞాత వాసమును
 మొత్తము పదమూడు సంవత్సరములు సక్రమముగా గడిపి వచ్చిన తరు
 వాత ఎవరి రాజ్యమును వారుతీసుకొనవలెను ధర్మరాజు జూదములో ఓడి
 పోయినాడు ప్రండె డు సంవత్సరములు అరణ్యవాసము సంవత్సరము
 అజ్ఞాతవాసమును చేసినచ్చి మా రాజ్యము మా కిమ్మవి కౌరవుల వడిగినాడు
 వాడినూదిమొనమోపు భూమివై న ఈయను అన్నాడు దుర్యోధనుడు
 అనేకమంది చెప్పినారు వివలేదు కృష్ణుడుకూడ రాయభారము వడిపినాడు.
 దుర్యోధనుడు చెవివిపెట్టలేదు యుద్ధము తప్పలేదు పదినెనిమిది దినములు
 హోరయుద్ధము జరిగినది ఉభయపక్షముల పైవ్యములలోను చాల జన
 నష్టమైవది శ్రీకృష్ణుని సాయమున పాండవులు విజయము గాంచిరి
 యుద్ధారంభమందు జరిగిన కృష్ణార్జున సంవాదమే ఈ గీత

గీ తా వ త్త

గీతాపత్త శ్రీకృష్ణవరదహమ్మూర్తి ఆయన సర్వజ్ఞుడు సర్వ
 శక్తివంతుడు సాక్షాత్తు ఎరిదహ్మ వచారావతారము లీలామానుష
 విగ్రహుడు కౌరవ వాండవు మువ్వరికు బిడువు అందుచే ఆయన
 దుర్యోధనుడు అర్జునుడు ఇర్వురు యుద్ధమునకు పూర్వము సహాయము
 కలనాడు శ్రీకృష్ణుడు తన సైన్యముంత నొక భాగమనియు తానొక
 ఒక భాగమనియు తన సైన్యము యుద్ధము చేయననియు తాను యుద్ధము
 చేయననియు ఆయుధము పట్ట నయు చెప్పి ఎవరికి కావలసిన భాగము
 వారు కొరుకొమ్మనగా అర్జునుడు శ్రీకృష్ణుని కొరకు కృష్ణుని సైన్యము
 దుర్యోధనుని ఎరయ్యెను కృష్ణుడు పార్థసారథియై రథమును
 నడిపెను అర్జునుడు యుద్ధారంభమున రథము చెంది విషాదియోగములో
 యుని గొండిపెను అత్రుమును జార దీవి ధర్మమును మరచి చేతులు
 జోడించినపుడు కృష్ణుడు అర్జునునకు దర్మోదేశము జ్ఞానోదేశము
 చేసెను

వ్యాసమహర్షి - గీతారచయిత

శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ముఖకమలమునుండి ప్రవహించిన అమృత
ప్రవాహము గీత ఈ గీతానందంతి నిరతిశయానందదాయకము ఇది వ్యాస
రచితమై ఎంచువేద ము మహాభారతములో భిష్మ పర్వమున
సారములోనాయకమణివలె సంపదించబడినది వ్యాసమహర్షి మహాను
భావుడు భగవంతుడు నాలుగుమోములులేని బ్రహ్మ రెండుహస్తములు
మాత్రమై కలిగిన విష్ణుమూర్తి పాలనేత్రము లేని శివుడు త్రిమూర్తుల
కతీతుడు అచ్యుతాంశ సంభూతుడు వేదవిభాగమొనరించి బ్రహ్మసూత్ర
ములు రచించి సంయమిశ్వరుడు భగవద్దోక్తమైన గీతను రచించి
గ్రంథస్థముచేసి ఋషీశ్వరుడు వ్యాసభగవానుడు భారతమునేకాక బ్రహ్మ
సూత్రములను అష్టాదశమహాపురాణములను భాగవతమును నిర్మించిన
జ్ఞానసముద్రుడు

సంజయుడు

సంజయుడగు ఇంద్రియములను చిత్తమును జయించువాడగు
అర్జునుడు ఈ యాత్ముడే గీతము గృతరాష్ట్రానికు వినిపించినాడు సంజ
యగు తిలకవలగుడగు సూతరుడు ఈయన ముంపు విద్యావేత్త ఈయన
కుమార్తెడై సంజయుడు శాంతుడు శిష్టుడు జ్ఞానిజ్ఞానంనుడు సదా
చారుడు నిష్ఠయుడు సత్యవాది జితేంద్రయుడు ధర్మాతుడు కృష్ణభక్తుడు
అర్జునుడు మిత్రుడు వ్యాసభగవానుడు భారత యుద్ధము ప్రారంభమగుచు
పూర్వము సంజయునకు దివ్యదృష్టి నిచ్చి సర్వము ధృతరాష్ట్రానికు విని
పించుచుకు నియోగించెను

అర్జునుడు

అర్జునుడు పాండురాజునకు కుంతివలన కలిగిన మూడవ పుత్రుడు
అష్టవిద్యయందరితేరినవాడు త్రిశూలపాణియైన శివునితో పోరాడి శివుని
మెప్పించి పాశుపతాస్త్రమందినయోధుడు అపజయమెరుగని కూరుడు కృష్ణ
సహోదరి సుభద్ర భర్త అనన్యాయకూరుడైన అభిమన్యుని తండ్రి భారత
యుద్ధమున ప్రముఖపాత్ర వహించి కర్ణుని వీరుల నంహరించి విజయలక్ష్మిని
చేపట్టిన విజయుడు సార్థకనాముడు శ్రీకృష్ణుని సారథిగా సడయజాలిన
పుణ్యుడు కృష్ణునినమ్మిన భక్తుడు అర్జునునకు దశనామములు కలవు
అర్జునుడు పల్లవాడు పార్థుడు కిరీటీ శ్వేతవాహనుడు బీభత్సుడు విజ
యుడు జిష్ణుడు సవ్యసాచి ధనంజయుడు

1 అధ్యాయము అర్జున విషాద యోగము

~~~~~

అర్జునుడు - ఓచ్యుతా : ఈ యుద్ధములో నేనెవరి నెదుర్కొనవలయునో
యుద్ధంబునందులై నిర్ణయించువారిని చూచువరకు నెదు
రెద్యను నువ రథమును నిలుపుము

కృష్ణుడు - అర్జునా ఉభయసేనముల మక్షోణిలో రథముని నిర్ణయి
మాడుము

అర్జునుడు - యుద్ధముచేయ విలసన ఈ బంధువులను చూడగనే నా అవ
యవములు శిధిలమై పట్టుకప్ప పోవుచున్నవి నోరు ఎండిపోవు
చున్నది శరీరము వణకుచున్నది ఎండివడు చేజారిపడిపోవు
చున్నది అడుగులకరమైన ఆసకరులములు కనిపించుచున్నవి ఈ
స్వజనులందరకు వంప ఏమి శ్మయవలయునో తోచునలేదు నేను
యుద్ధము చేయలేను బంధువులను చంపలేను పూజ్యులగు గురు
వర్యులను ఎదిరి నోపను నాకు రాజ్యసఖము వద్దు విజయము
వలదు భోగములపై ఆశలేదు భిక్షమెత్తి జీవించుటకై నను సమ్మ
తించును కాని పాపమున కొడిగట్టజాలను

అని రథముపై కూరిబడి దుఃఖించుచుండెను

2 అధ్యాయము సాంఖ్యయోగము

కృష్ణుడు - అతన దుఃఖింకము భయపడకుము హృదయదౌర్భాగ్యము
వీడుము లెమ్ము యుద్ధమొనర్చుము

అర్జునుడు - హనుభావులై - రుపులను చంపజాలను నెతులకూడు
భుజింపనొల్లను కృపణత్వముచే నా స్వభావమంతయు మారి
పోయినది ఏదికేలో విశ్చయించుకన్నాను నీ శిష్యుడను శరణు
జొచ్చినాను దేవలోకాది త్యము నడించినను నా యింద్రీయములను
శోధింజెయు దుఃఖమును పోగొట్టు వస్తువు నాకు కనుపించుటలేదు

కృష్ణుడు చిరునవ్వు నవ్వుచూ పార్థా! అర్థములేని మాటలను అనా
ర్యునివలె అలుకచున్నావు ఏమి ఈ వృథా ప్రలాపములు చంపుట
ఎమి ఈ పార్థివులెవరు గురువులెవరు నీవెవరు ఇంచుక
యోచనము నేనేనాడుపుట్టితి నో అనాడే విరందరు పృథులైరి
నీవు నియతమాప్రమే నీవు నేను కనుపించుచున్న వారెల్లరు
భూజనులందరు జీవులే ఆత్మరూపులే వారందరును నిత్యులే
వారివి చంపుట ఎందు రావనుచుంటివి ఆత్మను అత్ర శత్రుములు
ధ్వంసము చేయలేవు ఈ స్థూలదేహమందు బాల్యము యౌవనము
ముదిమి కలుగుచున్నట్లే ఆత్మకు వివిధ దేహములు కలుగుచుం
డును సందితుడు దేహనాశవమునకు విచారించడు ఆత్మ నిత్యము
చంపునది చంపబడునది కాదు మనుష్యుడు చినిగివ వత్తములను

విడిచి క్రొత్త వస్త్రములను ధరించునట్లు ఆత్మ జీర్ణములైన శరీరములను విడిచి క్రొత్తశరీరమును పొందుచుండును ఆత్మ ప్రపంచమంతయు విండియున్నది నాశమువేసిది ఆత్మ ఆత్మ నాశమును కలుగజేయునది లేదు యుద్ధము చేయుము వెమ్ము ఆత్మను అగ్ని కాల్చుజాలదు ఉదకము తడు జాలదు గాలి శోషింపజేయరేదు ఆత్మ వజ్రరాజ్యము కు అగడదదు ఏ ఎకారములు ఆత్మ లేవు యుద్ధముచేయునకు దుఃఖింపకుము అర్జునా పుట్టి చచ్చి మరల పుట్టు చేవామునే ఆత్మ భావించిననూ దుఃఖింపనవసరము లేదు ఏవన పుట్టివన్నియు నశించును నశించివనిన్నియు మరల పుట్టును అగుచో నీవు దుఃఖింపదగునా ఎసీవికాది బ్రహ్మపర్యంతమును ఉండెడి చెలములందు ఉండు ఆత్మ యెప్పుడును చంపతగినదికాదు భీష్మాదుల కొరకేకాదు ఎర్వభూతములను నీవు దుఃఖింపతగదు నీవు నీ ధర్మమును గుర్తెరిగి చంపుము శత్రుయునకు యుద్ధమే ధర్మము యుద్ధములో చనిపోయిన వీరస్వర్గము లభించును జయించిన రాజ్యసుఖమునుభవించువు సుఖదుఃఖములను లాభరష్ట్రములను జయాపజయములను సమానముగా భావించి యుద్ధమునకు ఎద్దపడుము అప్పుడు పాపమురాదు దేహభిమానము వీడుము వైరాగ్యమును పొందుము

అర్జునుడు :- కృష్ణా : నీవు చెప్పిన సమాధియందునను బ్రహ్మమునను విశ్రుతి ఊర్ధిగలవాని స్వరూపమెట్టిది వాడెట్లు పలుకును ఎముల కూర్చుండును ఇంకెట్లు నడచును.

కృష్ణుడు - దుఃఖము కలిగినపుడు దీగులు చెందనివాడును సుఖము కలిగి
 నపుడు సంతోషములేనివాడును రాగము భయము క్రోధము లేని
 మననశీలుడు స్థిత ప్రజ్ఞుడు ఎవడు ఏ విధమైన కోరికలు లేనివాడై
 శుభాశుభములు కలిగినపుడు సంతోష ద్వేషముల పొందకయుండునో
 వాని బుద్ధి స్థిరము తాబేలు తన అవయవములను తోనికి ఉప
 సంహరించుకొనునట్లు ఇంద్రియ గోచరములగు వస్తువులనుండి
 ఇంద్రియములను మరలించి స్వాధీనము చేసుకొని ఆత్మజ్ఞానము
 కలిగి యెవడుండునో వాడు స్థితప్రజ్ఞుడు కోరికలన్నిటిని విడిచి
 శరీర జీవనమాత్రమైనను స్పృహలేవివాదై మమత్వము వీడి
 అహంకార వర్జితుడై సంపరించు జ్ఞాని మోక్షమును పొందును
 అర్జునా ఇదీయే విష్కామునది ఈ బ్రహ్మిష్ఠి కలవాడు మోహ
 మనకు లొంగడు మోక్షమును పొందును కర్మ భక్తి జ్ఞాన యోగ
 ములన్నింటిని వివరముగా నెరిగింతును శ్రద్ధగా వినుము నీసం
 శయము లేనిది తీర్తును ప్రశ్నింపుము సంశయింపకుము

శ్రీ అధ్యాయము కర్మయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా వ్యాసకర్మముకన్న జ్ఞానే గొప్పదగునేని
వచ్చి హెరమగు కర్మం ఎదుకు ప్రేరేపించుచున్నావు కర్మ
యోగం ననేమో తెలితువా నా ధర్మమేమో వివరింతువా

కృష్ణుడు - అర్జునా ఎవడు ఆత్మయందు ఆశక్తికలవాడై ఆత్మచేతనే
తృప్తనొందుచున్నాడో ఆత్మయందే సంతోషమును పొందుచు
న్నాడో వానికి కర్మములవశరములేదు అట్టి వానికి ఎప్పికాది
బ్రహ్మచర్యంతము ఒకానొక ప్రయోజనము సాంప్రదించినదిలేదు
నీవు ఫలాపేక్ష లేనివాడవై చెయవలసిన తత్కర్మలను ఈశ్వరప్రీతికి
చేయుము నీ వధర్మము శ్రేష్టమని గుర్తింపుము పరధర్మము
భూమివామని గ్రహించుము శాస్త్రము సారమైన కర్మము లాభ
మపేక్షింపక ముక్తకారములేవవాడవై దుఃఖమును మాని యుద్ధ
మొనరింపుము

4వ అధ్యాయము జ్ఞానయోగము

కృష్ణుడు - అవ్యయమైన జ్ఞానమును ప్రప్ర్యాదిని నేను సూర్యునకు ఉప
దేశించితిని పురాతనమైన ఆ యోగమునిషుడు నీకు చెప్పెదను
వినుము

అర్జునుడు - సూర్యుని జన్మము ముందు ఎవడో కలిగినది నీ జన్మము
ఆ వెలుకగదా నీవు సూర్యున కుపదేశించు ఎట్లు పొసగును

కృష్ణుడు - అర్జునా : నీకును నాకును చాలజన్మలు గతించినవి ఆజన్మం
నన్నింటిని నేనెరుగుదును నీవెరుగవు నేను సర్వేశ్వరుడనయ్యును
నా మాయచే పుట్టుచుందును అర్జునా ఎప్పుడెప్పుడు ధర్మమునకు
ముప్పుకలుగునో ఎప్పుడెప్పుడు అధర్మము వృద్ధినందనో అప్పుడు
ధర్మ సంరక్షణార్థము నేను అవతరింతును సన్మార్గులను రక్షించుట
కును దుర్మార్గులను నిర్జించుటకును ధర్మము స్థాపించుటకును నేను
ఉద్భవించుచుందును నేనెత్తిన జన్మలన్నింటిని నేనెరుగుదును
నీవెరుగవు జ్ఞానము వారి పవిత్రమైనది కర్మలను అగ్నిదహించు
నట్లు జ్ఞానాగ్ని కర్మలన్నిటిని భస్మము చేయును జ్ఞానికే ఆత్మ
కాంతి లభించును

5వ అధ్యాయము - కర్మసన్యాసయోగము

—❦—

అర్జునుడు - కృష్ణా : కర్మలను విడుపువంటిని మరల కర్మలను చేయ
మంటిని ఈ రెంటిలో ఏది మంచిదో నిశ్చయముగా తెల్పుము

కృష్ణుడు - అర్జునా ఆలకింపుము భయము కోపము కామాదీ వికారము
లను విడిచి వాఁచును వదలి ఇంద్రియములను మనస్సును బుద్ధిని
స్వాధీనమందుంచుకొని మోక్షప్రాప్తిని వాఁచించి విమలమైన
జ్ఞానమును కలిగి భగవద్ విశ్వాసముతోనుండుటే కర్మ సన్యాస
యోగమని గ్రహంపుము

6వ అధ్యాయము - ఆత్మసంయమయోగము

—❦—

అర్జునుడు - మనస్సు చాల చంచలముకదా కృష్ణా : దానిని నిరోధించుట
యెట్లు ? ఆత్మసంయమయోగమవనేమి ?

కృష్ణుడు - అర్జునా : నిజమే మనస్సు చాల చంచలమైనది అయినను అధ్యా
నమచేతను వైరాగ్యముచేతను నిరోధింపవగును చిత్తమును
ఇంద్రియమును స్వేచ్ఛగా చలింపగనీక నిరోధించి సమదృష్ట
కలవాడై ఇత్తడివి బంగారమును శత్రువులను మిత్రులను పూజ్య
ులను అపూజ్యులను ఒకే విధముగా భేదములేని దృష్టితో చూడగల
చిత్తము జ్ఞానమే ఆత్మసంయమయోగము

7వ అధ్యాయము - విజ్ఞానయోగము

~*~*~

అర్జునుడు - కృష్ణా : భగవంతుడవైన నిన్ను పేవించు వారందరు
విజ్ఞానులేనా ?

కృష్ణుడు - అర్జునా : నన్ను నాలుగు రకములవారు పేవించుదురు ఆర్తులు
అనగా తక్కుర వ్యాప్తరొగాదుచే పీడితులు జిజ్ఞాసువులు అవగా
భగవంతుని తెలియగోరువారు ఆర్ధార్థులు ధనము కోరుచు
జ్ఞానులు జ్ఞానము కరిగివారు వారిలో జ్ఞానులు శ్రేష్టులు వేలాది
మనుష్యులలో ఒకానొకడు మోక్ష సద్ధికి యత్నించును అట్లు
యత్నించిన వారిలో వేయి కొకడెవడో ఆత్మను గుర్తించును ఆ
గుర్తించిన వారిలో యెవనికో ఒకానొక కి ఆత్మవిద్య ఫలవంత
మగును ఆ ఆత్మజ్ఞాన విజ్ఞానమందిన యోగీంద్రుడు సద్గురు
మడు వేత్త అనఘుడు విజ్ఞాను ప్రశంసార్హుడు

8వ అధ్యాయము అక్షర పరబ్రహ్మయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా అక్షర పరబ్రహ్మయోగ మననేమి? నరులు మరణ
కాలమందేమి చేయవలెను

కృష్ణుడు - అర్జునా : వరుడు అంత్యకాలమున ఏ భావమును స్మరించుచు
దేహమును విడుచునో ఉత్తర జన్మమందు ఆ భావనాను చింతనచే
వాసతమైన చిత్తము గూర్చుకొనుండును ఆ భావమునే పొందును
కావున అన్ని కాలములయందును నన్ను స్మరించుచుండుము తప్పక
వన్నే పొందుదువు

9 వ అధ్యాయము-రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా : నీవెవరు నీకేమి సమర్పింపవలెను రాజ విద్య రాజ
గుహ్య యోగమును వివరింతువా :

కృష్ణుడు - అర్జునా : ఈ జగత్తు సృష్టికి నేనేకారకుడను తండ్రివి తల్లివి
నేనే కర్మఫలముల విచ్ఛవాడను నేనే ఓంకారము నేనే జగత్తును
భరించువాడను సంహారకుడను నేనే సమస్తము నేనే నాయందే
మనస్సులన్ని నాకు భక్తుడవై వన్ను పూజింపుము నీ మనస్సును
నాయందు లగ్నముచేసిన పరమానంద స్వరూపుడనగు నన్ను
పొందుదువు భక్తితో సమర్పించు పత్రమును పుష్పమును ఫల
మును కోయమును నేను ప్రీతితో గ్రహింతును

10వ అధ్యాయము-విభూతియోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా : నీవు ఎరచి పవిత్రుడవనియు పరబ్రహ్మమవనియు
కాశ్యపుడవనియు ప్రకాశరూపుడవనియు సర్వవ్యాపకుడవనియు
చెప్పుదురు నీవును చెప్పితివి నీ దివ్యవిభూతి నెరింగింపుమా

కృష్ణుడు - అర్జునా నా విభూతుల అంతములేదు సర్వభూతములను
సృష్టించి భరించి నిర్జించువాడవునేనే సర్వవిభూతికి మూలమునేనే
ఈ సర్వము లేని కాలమందును సర్వము నాశపఱచిన తరువాతను
నేనుందును సర్వభూతములకు బీజమునేను చరాచర ప్రపంచ
ములో నేను లేనిదిలేదు దివ్యములగు నా విభూతులకు అంతము
లేదు ఈ జగత్తంతయునేనే నాకంటే అన్యముమరేమియులేదని
గ్రహింపుము

11వ అధ్యాయము-విశ్వరూపసందర్శనమొగము

అర్జునుడు - కృష్ణా నాయందగుగ్రహించి పరమగోప్యము పరమార్థనిష్ఠము
వైన ఆత్మ తత్వమును నీవెరిగింపగా తెలుసుకొంటిని నీ శక్తిని
గ్రహించితిని నీ విశ్వరూపమును మాడగోరుచు టిని ప్రభువరేణ్యాః
దయతో అనుగ్రహించి చూపుమా

కృష్ణుడు - ఈ చరాచర ప్రపంచచంతయు నా దేహమందె ఉన్నది నేనే
సకలము నా నిజస్వరూపమును నీ తోలుకండ్లు మాడజాలవు దివ్య
దృష్టి నొసగివాడను చూడుము

అర్జునుడు నమస్కారము దేవదేవా ! జగములన్నియు సర్వజీవులు నీ
శరీరములోనే చూచుచున్నాను నీ విశ్వరూపమునకు ఆదిమధ్యంత
ములు కనపడుటలేదు మహాత్మా అనంతా దేవేశా ! జగన్నివాసా
నీవు సర్వస్వరూషడవు దేవా ఎన్నడును చూడని నీరూపమును
చూచి తరించితిని జగన్నివాసా ప్రసన్నుడవు కమ్ము పాపామాం
పాపామాం

కృష్ణుడు - అర్జునా ! భయమును మానుము సంతోషముతో మరల
యెప్పటి రూపమునే చూడుము

12వ ఆధ్యాత్మము-భక్తియోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా నమస్కారము నీయందెందును విష్ణుగలగి భక్తితో
నిన్ను ధ్యానించుచుండెడివారా లేక అవ్యక్తము అక్షరమైన పర
బ్రహ్మమును ధ్యానించువారా యోగిసత్తములు

కృష్ణుడు - అర్జునా : నాయందు దృఢనిశ్చయము విశ్వానమకల్గి దూషణ
భూషణములను సమానముగా గ్రహించి విత్యసంత్షమతో సుఖ
సుఖమును స్వీకరించి మనస్సులో హర్షము ద్వేషములేక మనో
విగ్రహము కలిగి శత్రు మిత్రులయందు మానావమానములయందు
శీతము ఉష్ణము దుఃఖము సుఖము కలిగినవృక్షును నమబుద్ధి గలిగి
సంగవర్జితుడై దొరికినదావితో సంతృప్తుడై నాయందు భక్తి గలిగి
యుండువాడు శ్రేష్ఠుడని తెలుసుకొనుము ఇదియే భక్తియోగము

13వ అధ్యాయము క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞవిభాగయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా : ప్రకృతియననేమి పురుషుడనగా నెవరు క్షేత్ర
మనగానేది క్షేత్రజ్ఞుడనగా నెవరు జ్ఞానమననేమి జ్ఞేయమననేమియో
తెలియగోరదను కేశవా : దయయుంచి తెలుపుమా

కృష్ణుడు - అర్జునా ఈ అనువు (శరీరము) క్షేత్రము జీవియే క్షేత్రజ్ఞుడు
ఏది క్షేత్రమో ఎవరు క్షేత్రజ్ఞుడో తెలియవలెనదే జ్ఞానము
జగము మధ్యా బ్రహ్మ సత్యముని తెలుకొనునయే జ్ఞేయము

14వ అధ్యాయము-గురాత్రయవిభాగయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా : త్రిగుణములేవి వానాతిక్రమం న జీవియెట్లుండును

కృష్ణుడు - అర్జునా : సత్త్వము రాజసము తామసము అను గుణములు
మూడును ప్రకృతివలన పుట్టినవగుచు దెహమందు తాదాత్మ్యముగ
నున్న ఆత్మను విబంధించుచున్నవి ఈ మూడు గుణములకు
అతీతుడై సుఖదుఃఖములయందు సమానచిత్తుడై ప్రయము అప్ర
యమునందు ధైర్యముల్గి నన్ను ఏకాంతమనుభక్తితో సేవించు
చుండువాడు బ్రహ్మాత్వమున కర్హుడు

15వ అధ్యాయము పురుషోత్తమప్రాప్తియోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా : పురుషోత్తమదన నెవరు పురుషోత్తమ ప్రాప్తి
యోగమననేమి

కృష్ణుడు - అర్జునా క్షరుడు అక్షగుడు అని లోకములో ఇద్దరు పురుషులు గురు ఎవలికొది బ్రహ్మపర్యంతముండు సర్వభూతములు క్షరులు కూటస్థుడు అక్షరడు ఈయిర్వురి యెఱు వేరుగా క్షరుని అతిక్రమించి అక్షరునిమించి పురుషోత్తమదనుగా వేదములయందు ప్రదిగించి యి సెవించి సర్వజ్ఞుడవగుము

16వ అధ్యాయము దైవాసుర సంబద్ధిభాగయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా భూతమున్నియు ఒకటేనా ఇంద్రేమైన వ్యత్యాసమున్నదా ?

కృష్ణుడు - అర్జునా భూతములందు రెండు వర్గములు కలవు దైవము అసురము వేదప్రమాణము నంగీకరింపక దర్మాధర్మరూపవ్యవస్థ లేక ప్రేమ పురుష సంయోగము వలన జగము పుట్టుచున్నదని భావించువారు అసురులు నీతి శాంతి శీలము త్యాగముకల్గి వేదవిధిసనుసరించువారు దైవికులు అని గ్రహింపుము

17వ అధ్యాయము శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా : శాస్త్రవిధి వతిక్రమించి శ్రద్ధతో యజ్ఞమునుచేసిన
ఆ స్తతి యెట్టిది సత్త్వాశ్రయమా రాజసమా తమోగుణాశ్రయమా
తేజసమా

కృష్ణుడు - అర్జునా ధర్మమునెరిగి గుణాశ్రయభక్తమైన శ్రద్ధతో మనో
వాక్కాయకర్మలతో ఓం తత్ సత్ అను ఎదామున శాస్త్రవిధిని
చేసిన యజ్ఞము మాత్రమే త్స ప్రధానము

18వ అధ్యాయము-మోక్షసన్యాస యోగము

అర్జునుడు - కృష్ణా సన్యాసము యొక్కయు త్యాగము యొక్కయు
తత్త్వమును తెలియగోరుచున్నాను

కృష్ణుడు - కామ్యకర్మలను విడుచు సన్యాసచునియు స్వర్గముల
ఫలమును విడుచుట త్యాగమనియు తెలియుము అర్జునా సర్వభూతము
లను తన శక్తిచే యంత్రముమీదనున్న వానిని త్రిప్పినట్లు
త్రిప్పుచూ ఈశ్వరుడు భూతము హృదయమందు లడు ఆ
ఈశ్వరుడను నేనే నాయందే చిత్తముంచుము నన్నే పేవింపుము
నన్నే పూజింపుము నాకే నమస్కరింపుము సర్వ ధర్మములు

విడిచిపెట్టి వన్ను శరణుపొందుము నేను నిన్ను అన్ని పాపముల
 ఎండి విడిచింతును దుఃఖింపకుము ధర్మమాచరింపుము తెమ్ము
 అర్జునా అజ్ఞానమువలన పుట్టిన నీ మోహము వశించినదా

అర్జునుడు - కృష్ణా : నామోహమంతరించినదీ నా సందేహములన్నియు
 తీరినవి వేదవేద్యుని నున్న కనులార చూడగలిగితిని నీ అజ్ఞాన
 సంహార విధేయతకొ నిర్వహింతును సెలవిమ్ము

కృష్ణుడు - అర్జునా ఈ జగన్నాటకమున నీవొక పాత్రధారివి నీపాత్రను
 ధర్మపుసారముగా శ్లాఘాపాత్రముగా నిర్వహింపుము

అర్జునుడు - కృష్ణా అట్లే నా శక్తికొంది సమర్థతతో నిర్వహింతును
 నీ అజ్ఞానపువర్తనై మెలగెదను

కృష్ణుడు - కులవస్తు ధనర్థావై యద్ధమేనరింపుము

అర్జునుడు - ధన్యుడను (శంఖమునొత్తి యాదును)

కృష్ణుడు - అర్జునా : విజయోస్తు - దిగ్విజయోస్తు

ఫ ల శ్రు తి

ప్రతి దినమును ఈ గ్రంథము పఠించినవారి సంసార బంధములు
నడలిపోవును నిత్యమైన నిరతిశయమైన సత్యమైన మోక్ష సామ్రాజ్యలక్ష్మి
లభించును

ము గి ం పు మా ట లు

పారికులారా భగవద్గీతామవామను భగవద్గీతా భావమును మీరు
సంగ్రహముగా తెలుసుకొనినారు సంపూర్ణముగ తెలియగోరువారు మూల
గ్రంథమును ఆమూలచూడముగ సవా భ్యాసముగా శ్రుమఖమున
శ్రవణము చేయవలయును

లోకములన్నియు జనులందరును యథముగా శాంతిసౌఖ్యములతో
వర్తిలుదురు గాక :

ఓమౌతత్సత్

స మా ప్ర ము